



## MATEMATIKA DARSLARIDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

*Jizzax yuridik texnikumi*

*Matematika va informatika o'qituvchisi*

*Majidov Islom Adil o'g'li*

### Annotatsiya

Ushbu maqolada matematika darslarida interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishdagi o'rni yoritilgan. Interaktiv metodlar yordamida o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirish, mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, mustaqil va ijodiy ishlash ko'nikmalarini shakllantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, matematika fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv usullarni qo'llashning samarali jihatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: matematika, interaktiv metodlar, pedagogik texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, mantiqiy fikrlash, mustaqil ta'lim, ijodiy yondashuv, o'quv faolligi, innovatsion ta'lim, dars jarayoni.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o'qitish jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etishni talab etmoqda. Ayniqsa, matematika fanini o'qitishda o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga o'rgatish hamda mantiqiy tafakkurini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida e'tirof etilmoqda.

Matematika fani o'zining murakkabligi va abstrakt tushunchalarga boyligi bilan boshqa fanlardan ajralib turadi. Shuning uchun dars jarayonida an'anaviy



o'qitish usullari bilan bir qatorda interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning mavzuni osonroq va chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi. Interaktiv metodlar o'quvchilarni darsning faol ishtirokchisiga aylantirib, ularning fikrlash, tahlil qilish, xulosa chiqarish va muammolarni hal etish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Bugungi kunda “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Venn diagrammasi”, “Baliq skeleti”, “BBB”, “Insert” kabi interaktiv metodlar matematika darslarida keng qo'llanilmoqda. Ushbu metodlar o'quvchilarning o'zaro hamkorlikda ishlashini ta'minlab, dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Natijada o'quvchilarning matematik bilimlari mustahkamlanadi, fanga bo'lgan qiziqishi ortadi va o'quv natijalari yaxshilanadi.

Mazkur maqolada matematika darslarida interaktiv metodlardan foydalanishning ahamiyati, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni hamda o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligi tahlil qilinadi. Shuningdek, interaktiv metodlarning matematika ta'limi sifatini oshirishdagi imkoniyatlari yoritib beriladi.

Matematika fanini o'qitish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish bugungi ta'lim tizimining muhim talablaridan biri hisoblanadi. Interaktiv metodlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga undash hamda o'zlashtirilgan bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Bunday metodlar orqali o'quvchi ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi va bilimlarni tayyor holda qabul qilish o'rniga ularni izlab topishga, tahlil qilishga va xulosa chiqarishga o'rganadi.

Matematika darslarida “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Baliq skeleti”, “Venn diagrammasi”, “BBB” (Bilaman – Bilishni xohlayman – Bildim), “Insert”, “Sinkveyn” kabi interaktiv metodlardan samarali foydalanish mumkin. Ushbu metodlar o'quvchilarning mavzu yuzasidan fikrlarini erkin bayon etishiga,



guruhlarda ishlashiga va muammoli vaziyatlarga yechim topishiga yordam beradi. Masalan, “Aqliy hujum” metodi yangi mavzuni o‘rganishda o‘quvchilarning mavjud bilimlarini aniqlash va yangi g‘oyalarni shakllantirish uchun qulay vosita hisoblanadi.

Интерактив методлар математик tushunchalarni o‘zlashtirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Murakkab formulalar, teoremlar va masalalarni tushuntirishda guruhli ishlash, munozara va taqdimot usullaridan foydalanish o‘quvchilarning mavzuni chuqurroq anglashiga yordam beradi. O‘quvchilar masalalarni birgalikda muhokama qilish orqali turli yechim usullarini o‘rganadilar va matematik tafakkurlarini rivojlantiradilar.

Математика darslarida интерактив metodlarning qo‘llanilishi o‘quvchilarning mantiqiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Ayniqsa, muammoli vaziyatlarni yaratish va ularni hal qilishga yo‘naltirilgan topshiriqlar o‘quvchilarning ijodiy yondashuvini shakllantiradi. Bunday faoliyat natijasida o‘quvchilar matematik bilimlarni hayotiy vaziyatlarga tatbiq etishni o‘rganadilar.

Интерактив metodlardan foydalanish o‘qituvchining rolini ham o‘zgartiradi. O‘qituvchi bilim beruvchi shaxsdan ko‘ra ko‘proq yo‘naltiruvchi, maslahat beruvchi va hamkor sifatida faoliyat yuritadi. Bu esa o‘quvchilar bilan samarali muloqot o‘rnatish va dars samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyg‘unlashgan интерактив metodlar matematika darslarini yanada qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Elektron taqdimotlar, интерактив doskalar, virtual laboratoriyalar va onlayn platformalar orqali o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishi ortadi hamda bilimlarni mustahkamlash imkoniyatlari kengayadi.

Shunday qilib, matematika darslarida интерактив metodlardan foydalanish o‘quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtiradi, ularning mustaqil fikrlash,



muloqot qilish va muammolarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantiradi. Bu esa ta'lim sifatini oshirish va zamonaviy, raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, matematika darslarida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, ularning faolligini oshirish va matematik tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada dars jarayoni qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil etiladi.

Shuningdek, interaktiv metodlar o'quvchilar o'rtasida hamkorlik muhitini yaratib, jamoada ishlash, o'z fikrini erkin bayon etish va boshqalarning fikrini hurmat qilish kabi muhim kompetensiyalarni rivojlantiradi. Bu esa nafaqat matematika fanini chuqur o'zlashtirishga, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Matematika darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlardan samarali foydalanish o'qitish sifatini oshiradi, o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi hamda ularni ijodiy va mantiqiy fikrlovchi shaxs sifatida shakllantiradi. Shu sababli ta'lim jarayonida interaktiv metodlarni keng qo'llash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Kelgusida matematika ta'limida interaktiv metodlarni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyg'unlashtirish, yangi innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish hamda o'qituvchilarning metodik mahoratini oshirish orqali ta'lim samaradorligini yanada yuksaltirish mumkin. Bu esa raqobatbardosh, bilimli va zamonaviy dunyoqarashga ega yoshlarni tarbiyalashga xizmat qiladi.



*Foydalanilgan adabiyotlar*

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ta’lim tizimini rivojlantirish va modernizatsiya qilishga oid farmon va qarorlari.
3. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2008.
5. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar va o‘qituvchi mahorati. – Toshkent: Moliya, 2003.
6. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2011.
7. Jumayev M.E. Matematika o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
8. Bikbayeva N.U., Yangibayeva E.Y. Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
9. Polat E.S. Noviye pedagogicheskiye i informatsionniye texnologii v sisteme obrazovaniya. – Moskva: Akademiya, 2018.
10. Klarin M.V. Innovatsionniye modeli obucheniya. – Moskva: Prosveshcheniye, 2016.
11. [Ziyonet ta’lim portali](#)
12. [O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi](#)